

Higienska priporočila za preprečevanje širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 za gostinsko dejavnost

23. 4. 2021

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih **rok**.

Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higijene rok in higijene kašlja, čiščenja, razkuževanja, učinkovitega prezračevanja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z umazanimi rokami, virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov je odgovoren tudi vsak posameznik.

Za izvajanje dejavnosti je treba upoštevati tudi določbe veljavnih Odlokov, v primeru dejavnosti gostinstva Odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji.

Za vse zaposlene v gostinskem lokalu in za stranke velja, da morajo poleg dobre higienske prakse in ravnanja skladno z načeli sistema HACCP, upoštevati vsa splošna navodila/priporočila za preprečevanje širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2:

- morajo biti brez naslednjih znakov in simptomov: povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki, https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/plakat_navodila_preprecitev-sirjenja.pdf;
- skrbijo za ustrezno higieno rok, si jih pogosto umivajo oz. razkužujejo, https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf;
- se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, dokler roke niso umite ali razkužene;
- upoštevajo higieno kihanja in kašlja, https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-kašlja_0.pdf;
- upoštevajo zadostno medosebno razdaljo vsaj 1,5 oz. 2 metra (sede vsaj 1,5 m, med gibanjem, pri čakanju 2 m);
- nosijo masko in so dobro seznanjeni z njenim pravilnim načinom nošenja in snemanja. Le-ta naj sega od korena nosu do pod brado, med nošenjem naj se je ne dotikajo. Zamenjajo naj jo na dve do tri ure oziroma prej, če se zmoči. Pred namestitvijo maske in po njeni uporabi naj si temeljito umijejo ali razkužijo roke. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

STORITEV PONUJANJA HRANE IN PIJAČE NA/V ODPRTIH PROSTORIH GOSTINSKIH LOKALOV (TERASE, LETNI VRTOVI)

- Nameščenih naj bo več podajalnikov za razkužilo za stranke, obvezno pa ob vhodu in izhodu in sicer tako, da jih je možno doseči tudi z invalidskega vozička.
- Če obstaja možnost, naj izvajalci storitev omogočijo ločen vhod in izhod.
- Strežba jedi in pijač naj se izvaja le za mizami (sedeča postrežba). Razdalja med osebami naj bo najmanj 1,5 metra¹ (izjema so člani istega gospodinjstva) in najmanj 3 metre med mizami. Omejuje naj se številčna omizja.
- Pri gibanju in zadrževanju v zaprtih prostorih (npr. sanitarije), je ob upoštevanju ohranjanja priporočene medosebne razdalje obvezna uporaba zaščitne maske.
- Izvajalci storitev naj odstranijo oziroma prilagodijo uporabo predmetov v skupni uporabi (npr. solnice, sladkor, začimbe, jedilni listi, igrače) tako, da se jih ne bo zaporedoma dotikalo več strank brez vmesnega razkuževanja ali čiščenja.

¹ Glede na nova spoznanja o prenosu virusa SARS-CoV-2 in glede na to, da stranke za mizami ob uživanju hrane in pijače sedijo brez mask, priporočamo razdaljo 2 m.

- Odstranijo oziroma prilagodijo naj samopostrežne načine ponudbe npr. solatni bar, košarice kruha za več strank, plošče s hrano, jušniki, ipd. ali mesta, kjer bi si stranke, ki sicer niso v tesnem stiku, lahko same postregle z določenim blagom.
- Zmanjša naj se ponudba gostinskih storitev v obliki klasičnega hladno toplega bifeja s samopostrežnim načinom. V primeru ponudbe na bifejski mizi se le- ta primerno zaščiti in stranki naj se postreže na krožniku.
- Osebe naj bo ves čas zaščiteno z ustrezno masko.
- Jedilni pribor naj bo pripravljen za posamezno stranko in naj ji bo postrežen na način, ki onemogoča nezaščiten stik in morebitno onesnaženje, npr. zaprta vrečka s priborom za eno osebo, pribor za eno osebo ovit v papirnato servieto. Zagotoviti je treba, da jedilne garniture (krožniki, skodelice) in steklovina pred uporabo niso podvrženi onesnaženju.
- Izvajalci storitev naj preprečujejo zbiranje strank ob čakanju na storitev, pri tem lahko uporabljajo oznake na tleh ali druge rešitve (npr. predhodna rezervacija), med čakajočimi naj bo zagotovljena priporočena medosebna razdalja 2 m.
- Po vsaki stranki naj izvajalci dosledno razkužijo površino mize, po potrebi pa tudi druge površine, ki se jih stranke pogosto dotikajo; odsvetujemo uporabo namiznih prtov in blazin za stole, če jih ni možno uspešno razkužiti po vsaki stranki.
- Na otroških igriščih se običajno zbira večje število oseb, zato je vzdrževanje stalne medosebne razdalje 2m lahko oteženo. Ker igrala zaporedno uporablja večje število otrok, se virus SARS-CoV-2 lahko razširi, ko se otroci najprej dotaknejo onesnaženih površin, nato pa oči, nosu ali ust. V kolikor ima gostinski obrat igrišče z igrali, naj bo med igrali dovolj prostora, da osebe lahko ohranjajo medosebno razdaljo vsaj 2m. Po uporabi igral si je potrebno dobro umiti roke (vsaj 20 sekund z milom in vodo). Starši naj opozarjajo otroke, da se med igro z rokami ne dotikajo ust, nosu ali oči. V primeru, če milo in voda nista na voljo, lahko odrasli in starejši otroci, ki varno uporabljajo razkužilo za roke, uporabijo tudi namensko razkužilo za roke.
- Poteka naj redno razkuževanje površine blagajne, blagajniškega pulta in terminala POS po vsaki uporabi ter umivanje ali razkuževanje rok, priporočamo brezstično plačevanje.

STORITEV PONUJANJA HRANE IN PIJAČE V ZAPRTIH PROSTORIH GOSTINSKIH LOKALOV

Uživanje hrane in pijače v zaprtih prostorih kljub upoštevanju higienskih priporočil predstavlja višje tveganje za prenos okužbe z virusom SARS-CoV-2, saj gosti takrat, ko jedo in pijejo, ne nosijo mask, virus pa se lahko širi po prostoru z drobnimi kapljicami, ki nastanejo med dihanjem, govorjenjem, smejanjem, kihanjem, kašljanjem, ... Tveganje je povezano z učinkovitostjo zračenja prostora ter z upoštevanjem higiene kašljanja/kihanja, povečuje se s časom zadrževanja v zaprtih prostorih, s številom prisotnih gostov glede na prostornino gostinskega obrata ter z intenzivnostjo/glasnostjo govorjenja.

Za izvajanje dejavnosti je treba upoštevati tudi določbe veljavnih Odlokov. Pri prihodu in odhodu ter ob obisku sanitarij je ob upoštevanju ohranjanja priporočene medosebne razdalje obvezna uporaba zaščitne maske.

Poleg higienskih priporočil, ki so navedena pri izvajanju gostinske dejavnosti na terasah in vrtovih, svetujemo še:

- stalno zračenje z dovajanjem zunanjega svežega zraka, z največjim možnim pretokom zraka. Prezračevalni sistem naj bo nastavljen tako, da zrak v prostorih ne kroži. Več o prezračevanju: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>.

Sanitarije

- Stranke naj sanitarije uporabljajo posamično oziroma glede na velikost in razporeditev prostorov tako, da je omogočeno zagotavljanje priporočene medosebne razdalje 2 m. Pri prehodu od mize do sanitarij naj upoštevajo priporočeno medsebojno razdaljo in nosijo masko. Stranki naj bodo na razpolago tekoča voda, milo in papirnate brisače za enkratno uporabo. Sušilnik za roke naj bo izključen. Stranke naj se čim manj dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno. Koši za smeti za osebne odpadke naj imajo pokrove, po možnosti s sistemom za nožno dvigovanje pokrovov.
- Izvajalci storitev naj zagotovijo stalno in učinkovito zračenje sanitarij. V primeru mehanskega prezračevanja naj se zrak izmenja le s svežim zunanjim zrakom, brez kroženja zraka.
- Izvajalci storitev naj zagotovijo čiščenje in razkuževanje sanitarij vsaj vsako uro oziroma prilagojeno frekvenci obiskov. Svetujemo, da se pri čiščenju in razkuževanju sanitarij za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 upošteva že ustaljene postopke čiščenja sanitarij, https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/higienska_navodila_za_uporabo_in_ciscenje_javnih_sanitarij.pdf.

Samopostrežni avtomati za hrano in napitke

Uporabljajo se po navodilih proizvajalca oziroma priporočilih NIJZ za njihovo uporabo, dostopno tu: <https://www.nijz.si/sl/navodila-glede-uporabe-prodajnih-avtomatov-za-hrano-in-pijaco-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>. Če bi njihova uporaba povzročala zbiranje in druženje, odsvetujemo delovanje avtomatov.